

255

157

THE ARTHAŚĀSTRA OF KAUTILYA

with Bengali translation

[Volume I]

By

DR. RADHAGOVINDA BASAK, M.A., Ph. D.

Vidyāvācaspati,

*Retired Senior Professor of Sanskrit,
Presidency College, Calcutta, and
Ex-lecturer, Calcutta and Dacca University*

SANSKRIT BOOK DEPOT

28/1, BIDHAN SARANI

KOLKATA-700 006

प्रथमखण्डस्य विषयानुक्रमणी

विनयाधिकारिकं—प्रथममधिकरणम्

अध्यायसंख्या	विषयावली	पृष्ठम्
१	राजवृत्तिः	१
२	विद्यासमुद्देशे आन्वीक्षिकीस्थापना	४
३	" तृयीस्थापना	४
४	" वातदिण्डनीतिस्थापना	५
५	वृद्धसंयोगः	६
६	इन्द्रियजयः	७
७	इन्द्रियजये राजर्षिवृत्तम्	७
८	अमात्योत्पत्तिः	८
९	मन्त्रिपुरोहितोत्पत्तिः	९
१०	उपधाभिः शौचाशौचज्ञानममात्यानाम्	१०
११	गूढपुरुषोत्पत्तौ संस्थोत्पत्तिः	११
१२	" सञ्चारोत्पत्तिः	१२
१३	स्वविषये कृत्याकृत्यपक्षरक्षणम्	१३
१४	परविषये कृत्याकृत्यपक्षोपग्रहः	१४
१५	मन्त्राधिकारः	१६
१६	दूतप्रणिधिः	१८
१७	राजपुत्ररक्षणम्	१९
१८	अवरुद्धवृत्तमवरुद्धे च वृत्तिः	२१
१९	राजप्रणिधिः	२२
२०	निशान्तप्रणिधिः	२३
२१	आत्मरक्षितकम्	२४

अध्यक्षप्रचारः—द्वितीयमधिकरणम्

१	जनपदनिवेशः	२६
२	भूमिच्छिद्रविधानम्	२८
३	दुर्गविधानम्	२९
४	दुर्गनिवेशः	३०

अध्यायसंख्या	विषयावली	पृष्ठम्
५	सन्निधातुनिषेधकर्म	32
६	समाहृतसमुदयप्रस्थापनम्	33
७	अक्षपटले गाभनिष्काधिकारः	34
८	समुदयस्य युक्तापहतस्य प्रत्यानयनम्	36
९	उपयुक्तपरीक्षा	37
१०	भासनाधिकारः	39
११	कोशप्रवेशरत्नपरीक्षा	42
१२	आकरकमन्तिप्रवर्तनम्	45
१३	अक्षशालायां सुवर्णध्यक्षः	47
१४	विशिक्षायां सीवर्णिकप्रचारः	49
१५	कोष्ठागाराध्यक्षः	52
१६	पण्याध्यक्षः	54
१७	कुप्याध्यक्षः	55
१८	आयुधागाराध्यक्षः	56
१९	तुलामानपीतबम्	57
२०	देशकालमानम्	59
२१	शुल्काध्यक्षः	61
२२	शुल्काध्यक्षे—शुल्कव्यवहारः	63
२३	सूत्राध्यक्षः	63
२४	सीताध्यक्षः	64
२५	सुराध्यक्षः	66
२६	सूनाध्यक्षः	68
२७	गणिकाध्यक्षः	69
२८	नावध्यक्षः	71
२९	गोऽध्यक्षः	72
३०	अश्वध्यक्षः	74
३१	हस्त्यध्यक्षः	76
३२	हस्त्यध्यक्षे—हस्तिप्रचारः	77
३३	रथाध्यक्षः, पत्त्यध्यक्षः, सेनापतिप्रचारश्च	79
३४	मुद्राध्यक्षः विबीताध्यक्षश्च	79

अध्यायसंख्या	विषयावली	पृष्ठम्
३५	समाहृतं प्रचारः गृहपतिवैदेहकृतापसव्यञ्जनाः प्रणिघ्नयश्च	80
३६	नागरिकप्रणिधिः	81
धर्मस्थीयं—तृतीयमधिकरणम्		
१	व्यवहारस्थापना, विवादपदिबन्धः	83
२	विवाहसंयुक्तम्—विवाहधर्मः, स्त्रीधनकल्पः, आश्रितवेदनिकम्	86
३	" —गृध्रपाश्र्वमेपाहव्यदेवातिवारोप- कारव्यवहारप्रतिषेधाश्च	88
४	" —निष्पतनं पट्यनुसरणं ह्रस्वप्रवासः दीर्घप्रवासश्च	89
५	दायविभागः—दायक्रमः	91
६	" —अंशविभागः	92
७	" —पुत्रविभागः	93
८	वास्तुकम्—गृहवास्तुकम्	95
९	वास्तुकम्—वास्तुविक्रयः (सीमाविवादः, क्षेत्रविवादः, मर्यादास्थापनं, बाधावाधिकम्)	96
१०	वास्तुकम्—विबीतक्षेत्रपर्यहिसा, समयस्यानपाकर्म च	97
११	ऋणादानम्	99
१२	उपनिधिकम्	101
१३	दासकर्मकरकल्पः—(दासकल्पः कर्मकरकल्पे स्वाम्यधिकारः)	103
१४	दासकर्मकरकल्पे—श्रुतकाधिकारः सम्भूयसमुत्थानम्	105
१५	विक्रीतक्रीतानुशयः	107
१६	दत्तस्यानपाकर्म, अस्वामिविक्रयः, स्वस्वामिसंबन्धः	108
१७	साहसम्	109
१८	वाक्पादध्यम्	110
१९	द्रष्टृपादध्यम्	111
२०	श्रुतसमाहृत्यं प्रकीर्णकानि	113